

เศรษฐกิจการผลิตและการตลาดหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1

หญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 เป็นพืชอาหารสัตว์สายพันธุ์ใหม่ มีคุณสมบัติดีเด่น คือ ให้ผลผลิตสูง โปรตีนสูง ปลุกง่าย เจริญเติบโตเร็ว และสัตว์ชอบกิน สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ทุก ๆ 2 เดือน หญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 จึงเป็นพืชอาหารสัตว์ที่มีความเหมาะสมที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งอาหารหายากสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์น้อย ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มแหล่งอาหารและเพิ่มความมั่นคงด้านอาหารของสัตว์ และสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรได้ ดังนั้นจึงศึกษาเศรษฐกิจการผลิตและการตลาดหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1. ศึกษาสภาพทั่วไปด้านการผลิต ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 2. ศึกษาหน้ที่ทางการตลาด วิธีการตลาด และส่วนเหลือจากการตลาดของหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) ในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตหญ้า รวมทั้งส่วนเหลือและต้นทุนการตลาดในการจำหน่ายหญ้า โดยใช้สถิติอย่างง่ายในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ค่าผลรวม ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ สรุปและแสดงในรูปตาราง ข้อมูลในการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เกษตรกร และพ่อค้ารวบรวม/สหกรณ์ รวม 151 ราย ใน 24 จังหวัดทั่วประเทศ และข้อมูลทุติยภูมิได้จากรายงานการศึกษา เอกสาร และข้อมูลของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า หญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 ส่วนใหญ่จะผลิตไว้ใช้ในฟาร์มเลี้ยงโคนมและโคเนื้อของเกษตรกรเอง เพื่อเป็นการลดต้นทุนอาหารสัตว์ในฟาร์ม โดยเกษตรกรสามารถประหยัดค่าฟางและอาหารชั้นได้ และในฤดูฝนจะมีผลผลิตเกินความต้องการทำให้มีการนำหญ้าบางส่วนมาทำเป็นหญ้าหมัก ซึ่งสามารถเก็บไว้ได้นาน 3-6 เดือน เพื่อเป็นอาหารสัตว์ในฤดูแล้ง ต้นทุนการผลิตแบบเฉลี่ยทั้งหมดกิโลกรัมละ 0.48 บาท โดยต้นทุนส่วนใหญ่จะเป็นค่าแรงงาน ร้อยละ 40.81 รองลงมาคือ ค่าปุ๋ย ร้อยละ 18.76 ผลตอบแทนกิโลกรัมละ 1.15 บาท ถ้าแบ่งตามวัตถุประสงค์ในการผลิต เกษตรกรผู้ผลิตหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ เกษตรกรที่ผลิตหญ้าไว้ใช้เอง และเกษตรกรที่ผลิตเพื่อขาย เกษตรกรที่ผลิตหญ้าไว้ใช้เอง มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.47 บาท ต้นทุนส่วนใหญ่จะเป็นค่าแรงงาน ร้อยละ 30.83 ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.40 บาท มีส่วนเหลือจากการตลาดกิโลกรัมละ 0.93 บาท เป็นต้นทุนการตลาดกิโลกรัมละ 0.13 บาท และผลตอบแทนกิโลกรัมละ 0.80 บาท และเกษตรกรที่ผลิตหญ้าเพื่อขาย มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.41 บาท ต้นทุนส่วนใหญ่จะเป็นค่าแรงงาน ร้อยละ 49.98 ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.51 บาท มีส่วนเหลือจากการตลาดกิโลกรัมละ 1.00 บาท เป็นต้นทุนการตลาดกิโลกรัมละ 0.72 บาท และผลตอบแทนกิโลกรัมละ 0.38 บาท โดยส่วนใหญ่จะเป็นการขายหญ้าสดหั่นให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมมากที่สุด ส่วนวิถีตลาดของหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตหญ้าเพื่อใช้เองในฟาร์ม ร้อยละ 78.26 และผลิตเพื่อขาย ร้อยละ 21.74 โดยเกษตรกรที่ทำหน้าที่ขายให้แก่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์โดยตรงร้อยละ 8.11 อีกส่วนหนึ่งจะขายให้แก่กลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ ร้อยละ 7.35 และในบางพื้นที่ที่เป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์จะมีพ่อค้ารวบรวมทำหน้าที่รับซื้อหญ้าจากเกษตรกรเพื่อนำไปส่งให้แก่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ต่อไป ร้อยละ 6.08 และส่วนที่เหลือ ร้อยละ 0.2 ขายให้แก่โรงงานเชื้อเพลิงชีวมวลอัดเม็ดหรือโรงงานไฟฟ้า โดยฟาร์มโคนมเป็นผู้ใช้หญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 มากที่สุด ร้อยละ 45.89 รองลงมาคือ ฟาร์มโคเนื้อ ร้อยละ 42.55 และอื่น ๆ ร้อยละ 11.36

ข้อเสนอแนะ เกษตรกรควรลงทุนในระบบน้ำ เนื่องจากสามารถผลิตหญ้าให้ได้ผลผลิตมากกว่าการใช้น้ำตามธรรมชาติ ภาครัฐควรสนับสนุนแหล่งน้ำให้แก่เกษตรกรในบางพื้นที่ที่ขาดแคลนแหล่งน้ำ ส่งเสริมให้เกษตรกรทำหญ้าหมักเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่มีผลผลิตสูงเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าและลดปัญหาผลผลิตส่วนเกิน และควรหาเครือข่ายตลาดในพื้นที่ที่เป็นแหล่งเลี้ยงสำคัญเพื่อให้เกษตรกรวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ฐานข้อมูลงานวิจัย

ชื่องานวิจัย : เศรษฐกิจการผลิตและการตลาดหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย :

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปด้านการผลิต ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1
2. เพื่อศึกษาหน้าที่ทางการตลาด วิธีการตลาด และส่วนเหลือจากการตลาดของหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1

ประเภทงานวิจัย : งานวิจัยทางสังคมศาสตร์

วันที่เผยแพร่งานวิจัย : ตั้งแต่ วันที่ 2 ตุลาคม 2557

ช่องทางการเผยแพร่ :

1. ลงเผยแพร่ในรายงานประจำปี 2557 ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
2. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3 ได้นำข้อมูลงานวิจัยไปนำเสนอในการสัมมนา ในหัวข้อ “การปรับเปลี่ยนพื้นที่นามาปลูกพืชอาหารสัตว์ ให้เหมาะสมกับพื้นที่โซนนิ่ง (Zoning) เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืน” ในวันที่ 17 ตุลาคม 2557 ณ โรงแรมภาลัย จังหวัดอุดรธานี
3. เผยแพร่ บนเว็บไซต์ www.oae.go.th

จำนวนผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย/ประชาชน/เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับรู้และนำงานวิจัยมาใช้ประโยชน์ :

- มากกว่า 1,000 คน

ผลประโยชน์หรือคุณค่าหรือมูลค่าเพิ่มที่ได้รับจากงานวิจัย :

- เป็นข้อมูลเบื้องต้นให้เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์นำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนงานเพื่อการส่งเสริมปลูกพืชอาหารสัตว์

ความสอดคล้องของผลประโยชน์ที่ได้รับกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย :

- กรมปศุสัตว์ทราบสถานการณ์การผลิต การตลาด และต้นทุนต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลปรับใช้ในการทำงานต่อไป

ความสอดคล้องของงานวิจัยที่มีต่อตัวชี้วัดกระทรวง :

- ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ
(การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีประสิทธิภาพเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานอย่างเหมาะสม)